

ಅಧ್ಯಾಯ-II

ಯೋಜನೆ

ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಸ್ವರ್ಧ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ನಗರಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆ ನಗರಗಳಿಂದ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ (ಎಸ್‌ಸಿಪಿ) ಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಮಿಷನ್ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳಾಗಿವೆ. ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ಎಸ್‌ಸಿಪಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಒಂಬತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸ್ತಂಭಗಳಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲಾದ 135 ಗುರಿಗಳ ಪೈಕಿ ಸಾಧನೆಯು ಕೇವಲ 68 ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಿತು ಮತ್ತು ಇತರ ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳು ಮೂಲತಃ ಯೋಜಿಸಲಾದ 544 ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ 161ರನ್ನು (ಶೇಕಡಾ 30) ಕೈಬಿಟ್ಟವು, ಇದು ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ಯಾನ್ ಸಿಟಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ₹817.42 ಕೋಟಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ₹1,462.67 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ, ಇದು ಎಬಿಡಿಯಿಂದ ಪ್ಯಾನ್ ಸಿಟಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಮಾರ್ಗಪಲ್ಲಟ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ಯಾನ್ ಸಿಟಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಐಸಿಟಿ ಅಲ್ಲದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ವಿಶೇಷ ಉದ್ದೇಶ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಕೊಳವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸದಿರುವುದರಿಂದ, ವಿವಿಧ ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಗೆ ರಸ್ತೆ ಭಾಗವನ್ನು ಪದೇಪದೇ ತೋಡಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಸಹೋದರಿ ನಗರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೆರೆ ಮತ್ತು ಬರೆಲಿ ನಗರಗಳ ನಡುವೆ ಉದ್ದೇಶಿತ ಜ್ಞಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ಸಾಧನೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ಒಂದು ವೀಡಿಯೋ ಸಂವಾದ ಮಾತ್ರ ನಡೆದಿದ್ದು ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದ ಪತ್ರದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ (ಎಮ್‌ಒಯು) ಯಾವುದೇ ನಗರ ಭೇಟಿಗಳು ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ.

2.1 ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ

ಮಿಷನ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಎರಡು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ನಗರಗಳು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಷರತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಗಳ ಮಾನದಂಡಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತವೆ. ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕ ಗಳಿಸಿದ ನಗರಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಬೇಕು. ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ನಗರಗಳ ಎಸ್‌ಸಿಪಿಗಳನ್ನು ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಮಾಡಿ 100 ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ಅಂತಿಮ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿತು.

ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರದ ಚಾಲನಾ ಸಮಿತಿಯು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಆರು⁷ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ 11⁸ ನಗರ ನಿಗಮಗಳು ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿತು (ಜೂನ್ 2015). ಈ ನಿಗಮಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಯಂ-ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಅಂಕಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎನ್‌ಎಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವು. ಅಂಕಪಟ್ಟಿಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ನಂತರ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎನ್‌ಎಯು ಅಗ್ರ ಅಂಕ ಗಳಿಸಿದ ಆರು ನಗರಗಳಾದ 'ಬೆಳಗಾವಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಧಾರವಾಡ, ಮಂಗಳೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಎಚ್‌ಪಿಎಸ್‌ಸಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಮೇಲಿನ ನಗರಗಳನ್ನು ಎಚ್‌ಪಿಎಸ್‌ಸಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು (ಜುಲೈ 2015).

2.2 ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಸಿದ್ಧತೆ

ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂದರ್ಭ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ನಗರಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿ ನಗರವು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕಲ್ಪನೆ, ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆ (ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ) ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದರಂತೆ ಪ್ರತಿ ನಗರವು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮೇಲ್ದರ್ಜೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಿತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಗೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಎಸ್‌ಸಿಪಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವು. ಪ್ರತಿ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಯ ಎಸ್‌ಸಿಪಿಯು SWOT⁹ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ ನಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಯಾ ನಗರಗಳ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಗುರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ. ಮಿಷನ್ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಯು ನಗರ ಮಟ್ಟದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪೂರೈಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ಎಸ್‌ಸಿಪಿಗಳಲ್ಲಿ 24 ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ¹⁰ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಪಿಸಲಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ-2.1ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಒಂಬತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸ್ತಂಭಗಳಾಗಿ¹¹ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

⁷ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಏಳನೇ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ನಗರವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು (ಜೂನ್ 2017).

⁸ ಬೆಂಗಳೂರು, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಧಾರವಾಡ, ಮೈಸೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ದಾವಣಗೆರೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ವಿಜಯಪುರ, ಕಲಬುರಗಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು.

⁹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು, ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳು, ಅವಕಾಶಗಳು, ಬೆದರಿಕೆಗಳು.

¹⁰ ನಾಗರಿಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಗುರುತು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ, ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಮಿಶ್ರ ಭೂ ಬಳಕೆ, ಸಂಕೀರ್ಣತೆ, ಮುಕ್ತ ಸ್ಥಳಗಳು, ವಸತಿ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಚಲನಶೀಲತೆ, ನಡೆದಾಡುವಿಕೆ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಪರ್ಕ, ಬುದ್ಧಿವಂತ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳು, ಇಂಧನ ಪೂರೈಕೆ, ಇಂಧನ ಮೂಲ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ, ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಗಾಳಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಇಂಧನ ದಕ್ಷತೆ, ಭೂಗತ ವಿದ್ಯುತ್ ವೈರಿಂಗ್, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆ.

¹¹ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಸ್ತುತಿಗಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ 24 ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂಬತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸ್ತಂಭಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-2.1: ಎಸ್‌ಸಿಪಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸ್ತಂಭಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ

ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸ್ತಂಭಗಳು	ಕೈಗೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ						
	ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೆಂಗಳೂರು	ದಾವಣಗೆರೆ	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಧಾರವಾಡ	ಮಂಗಳೂರು	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ತುಮಕೂರು
ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ	1	0	0	2	0	0	2
ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು	3	0	30	21	6	2	28
ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ	4	0	0	0	0	1	2
ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ	3	22	5	7	1	5	6
ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ	0	0	21	5	8	11	37
ಐಸಿಟಿ ಆಧಾರಿತ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಪರಿಹಾರಗಳು	8	4	7	0	8	16	17
ಉದ್ಯಾನವನ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳು	31	0	15	13	18	19	50
ಸಾರಿಗೆ, ಚಲನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶ್ಯತೆ	43	18	35	6	13	26	27
ಶಕ್ತಿ	12	1	0	0	3	0	10

ಆಧಾರ: ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳು ಒದಗಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿ

ಮೇಲಿನ ಒಂಬತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸ್ತಂಭಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ಎಸ್‌ಸಿಪಿಯಲ್ಲಿ 135 ಗುರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಜೂನ್-2024 ರಂತೆ ನಿಗದಿತ ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕ-2.2ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-2.2: ಎಸ್‌ಸಿಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾದ ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆ

ಎಸ್‌ಸಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಗುರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಗುರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ		
	ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ	ಭಾಗಶಃ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ	ಸಾಧಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ
135	68	43	24

ಆಧಾರ: ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳು ಒದಗಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿ

ನಗರವಾರು ಗುರಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ-2.1ರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲೆ ಗಮನಿಸಿದಂತೆ, ಎಸ್‌ಸಿಎಂಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ಯೋಜಿತ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಬಹು ಇಲಾಖೆಗಳ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಒಂದೇ ಧ್ಯೇಯದಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹೇಳಿತು.

ಮಿಷನ್ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಂತಹ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ನಂತರದ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

2.2.1 ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಮಾರ್ಪಾಡು

ಮಿಷನ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಎಸ್‌ಸಿಪಿಯ ಮಾರ್ಪಾಡಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರದಿದ್ದರೂ, ಮಿಷನ್ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನಮ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಎಸ್‌ಸಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಅನುಮತಿಸಿತು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2018). ಎಸ್‌ಸಿಪಿಯಲ್ಲಿನ

ಬದಲಾವಣೆಯು ಸ್ವರ್ದಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ನಿರರ್ಥಕಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಎಸ್‌ಸಿಪಿಯ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಸಲಹೆಯನ್ನು ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಂತ್ರಾಲಯ (ಜನವರಿ 2019) ಹೊರಡಿಸಿತು. ಅದರಂತೆ, ನಗರಗಳು ಎಚ್‌ಪಿಎಸ್‌ಸಿಯ ಅನುಮೋದನೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದವು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅನುಮೋದಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು (ಜೂನ್ 2024). ಎಸ್‌ಸಿಪಿಯ ಮಾರ್ಪಾಡು ಈ ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಿದ ಮಿಷನ್‌ನ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು.

2.2.1.1 ಅನುಮೋದಿತ ಎಸ್‌ಸಿಪಿಯಿಂದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದು

ಸಲಹೆಯ ಪ್ರಕಾರ ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಎಸ್‌ಸಿಪಿಯಿಂದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದನ್ನು, ಅನುಮತಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ನಗರಗಳು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಿತ್ತು. ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಎಸ್‌ಸಿಪಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಪಿಎಗಳು ಶೇಕಡಾ ಏಳರಿಂದ 48ರಷ್ಟನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿತು. ಸಲಹೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಎಸ್‌ಸಿಪಿಯಿಂದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವುದು/ಕೈಬಿಡುವುದು ಸಹ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಕೈಬಿಟ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರಗಳು ಕೋಷ್ಟಕ-2.3ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-2.3: ಕೈಬಿಟ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರಗಳು

ಸ್ಕ್ರೂಟ್ ಸಿಟಿ	ಎಸ್‌ಸಿಪಿಪ್ರಕಾರ ಯೋಜನೆಗಳು			ಕೈಬಿಟ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳು			ಶೇಕಡಾವಾರು	
	ಎಸ್‌ಸಿಪಿ ಪ್ರಕಾರ	ನಂತರ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ	ಒಟ್ಟು	ವೆಚ್ಚ (₹ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ (₹ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ (₹ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)
ಬೆಳಗಾವಿ	68	39	107	4,097.37	41	1,335.21	38	32.59
ಬೆಂಗಳೂರು	18	19	37	2,665.01	04	1,699.92	11	6.38
ದಾವಣಗೆರೆ	19	40	59	1,775.09	04	838.82	7	47.26
ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಧಾರವಾಡ	25	76	101	3,031.76	33	1,464.00	33	48.29
ಮಂಗಳೂರು	66	10	76	2,129.76	24	675.02	32	31.69
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	55	25	80	1,637.03	36	474.42	45	28.98
ತುಮಕೂರು	43	41	84	2,725.28	18	798.90	21	29.31
ಒಟ್ಟು	294	250	544	18,061.30	160	5,756.29	30	32

ಆಧಾರ ಕೆಯುಐಡಿಎಫ್‌ಸಿ/ ಸ್ಕ್ರೂಟ್ ಸಿಟಿಗಳು ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ

ಮೂಲತಃ ಯೋಜಿಸಲಾದ 544 ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ 160 (ಶೇಕಡಾ 30) ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದು ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಂತಹ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಕೈಬಿಟ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಬಹು ಉಪಯೋಗಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣ, ಫ್ಲೈಓವರ್ ನಿರ್ಮಾಣ, ಪಿಯು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸ್ಕ್ರೂಟ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಯೋಜನೆಯ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಬಸ್ ತಂಗುದಾಣ, ಅಂಡರ್ ಪಾಸ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮುಂತಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚ, ಸ್ಥಳಾವಕಾಶದ ಲಭ್ಯತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಣಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕೈಬಿಡಲಾದ 160 ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ 25 ಯೋಜನೆಗಳು ನಿಧಿಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದವು, 21 ಯೋಜನೆಗಳು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದವಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು 16 ಯೋಜನೆಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದವು. ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡಲು ಭೂಮಿಯ ಲಭ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಇಲ್ಲದ ಟೆಂಡರ್‌ಗಳು, ಕಾನೂನು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಎಚ್‌ಪಿಎಸ್‌ಸಿಯ ಅಗತ್ಯ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಏಪ್ರಿಲ್ 2025). ಎಸ್‌ಪಿವಿಗಳು ಎಸ್‌ಪಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದಂತೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುವುದು ವಾಸ್ತವಾಂಶವಾಗಿದೆ.

2.2.1.2 ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆ

ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಸಲಹೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ನಾಗರಿಕರ ಸಮಾಲೋಚನೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಿಷನ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಎಸ್‌ಪಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು ಇದಲ್ಲದೆ, ಎಬಿಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹೊರತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಐಸಿಟಿ ಅಲ್ಲದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ಯಾನ್ ಸಿಟಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳಾಗಿ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ.

ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ, ಕೈಬಿಟ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ₹3,406.21 ಕೋಟಿ¹² ಮೌಲ್ಯದ 230 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಪಿವಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು. ಈ 230 ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ₹186.79 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ 40 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು (ಅನುಬಂಧ-2.2) ಇಲಾಖೆಗಳು/ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಎಸ್‌ಪಿವಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ರಸ್ತೆಗಳು, ಶಾಲೆಗಳು, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಂತಹ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಇವು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಆಯ್ಕೆಯು ಮಿಷನ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲದೆ, ಮಿಷನ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಯೋಜನ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಬಳಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. 40 ಯೋಜನೆಗಳ ಪೈಕಿ ಮೂರು¹³ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಹೀಗಾಗಿ, ನಗರದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಪಿವಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿರರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿತು.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿತು.

2.3 ಪ್ರದೇಶಾಧಾರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಹೊರಗಿನ ಯೋಜನೆಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆ

ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಸಲಹೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಮಳೆನೀರು ಒಳಚರಂಡಿ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ವಿದ್ಯುತ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಮೊದಲ-ಹಂತ/ಕೊನೆಯ-ಹಂತ ಸಂಪರ್ಕವುಳ್ಳ ಕೆಲಸದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಎಬಿಡಿ ಪ್ರದೇಶದ ಹೊರಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಪರ್ಕದ ಭಾಗವು ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚದ ಗಮನಾರ್ಹ ಭಾಗವಾಗಲಾರದು. ಎಸ್‌ಪಿಎಂ ಕೇಂದ್ರ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಐದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಪ್ರತಿ ನಗರಕ್ಕೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ₹100 ಕೋಟಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು

¹² ಸೇರಿಸಲಾದ ಯೋಜನೆಗಳು ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೈ ಬಿಟ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

¹³ ಟೆನಿಸ್ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣದ ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಇಲಾಖೆಯ ಆಂತರಿಕ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಇಲಾಖೆಯ ಹೊಸ ಕಟ್ಟಡ.

ರಾಜ್ಯ/ಯುಎಲ್‌ಬಿಯು ಸಮಾನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ನಗರಕ್ಕೆ ₹1000 ಕೋಟಿಯ ಒಟ್ಟು ನಿಧಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಐದು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ (ಏಳರಲ್ಲಿ) ಎಬಿಡಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ₹4,048.33 ಕೋಟಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡ ಎಬಿಡಿ ಯೋಜನೆಗಳ ವೆಚ್ಚ ಕೇವಲ ₹3,262.76 ಕೋಟಿ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ಯಾನ್ ಸಿಟಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ₹817.42 ಕೋಟಿ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ₹1,462.67 ಕೋಟಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ, ಇದು ಎಬಿಡಿಯಿಂದ ಪ್ಯಾನ್ ಸಿಟಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜೂನ್ 2024ರ ನಗರವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ-2.4ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-2.4: ಎಬಿಡಿ/ಪ್ಯಾನ್ ಸಿಟಿವಾರು ಯೋಜನಾಕರಣದ ವಿವರಗಳು

(₹ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ನಗರದ ಹೆಸರು	ಎಸ್‌ಸಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಮಿಷನ್ ನಿಧಿಗಳು		ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳ ವೆಚ್ಚ	
		ಎಬಿಡಿ ಯೋಜನೆಗಳು	ಪ್ಯಾನ್ ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಗಳು	ಎಬಿಡಿ	ಪ್ಯಾನ್ ಸಿಟಿ
1	ದಾವಣಗೆರೆ	670.34	301.16	362.86	425.28
2	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಧಾರವಾಡ	919.00	81.00	698.12	390.16
3	ಮಂಗಳೂರು	787.38	184.17	573.49	348.27
4	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	882.61	39.09	841.29	89.06
5	ತುಮಕೂರು	789.00	212.00	787.00	210.00
ಒಟ್ಟು		4,048.33	817.42	3,262.76	1,462.77

ಆಧಾರ: ಕೆಯುಐಡಿಎಫ್‌ಸಿ/ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳು ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ

ಎಬಿಡಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಹಣವನ್ನು ಪ್ಯಾನ್ ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗಪಲ್ಲಟ ಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಎಬಿಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮರುಚೋಡಣೆ, ಮರು-ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಹಸಿರುಮನೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ಇದು ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿತು.

ಮಿಷನ್ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಎಬಿಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ತಲುಪುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ಯಾನ್ ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಏಪ್ರಿಲ್ 2025). 2025ರ ಜನವರಿಯ ವೇಳೆಗೆ ₹3,854.97 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಎಬಿಡಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ₹1,742.31 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಪ್ಯಾನ್ ಸಿಟಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತಿಳಿಸಿತು.

ಈ ಉತ್ತರವು ಎಬಿಡಿಯಿಂದ ಪ್ಯಾನ್ ಸಿಟಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಮಾರ್ಗಪಲ್ಲಟ ಮಾಡಿರುವುದು ಸಾಂದ್ರೀಕೃತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೂಲಕ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಬಹುದಾದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವು ವಿಫಲಗೊಂಡಿತು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿತು.

2.4 ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಚಲನಶೀಲತೆ

ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಚಲನಶೀಲತೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಆಯ್ಕೆಯಾದ ನಗರಗಳು ರಸ್ತೆಯ ಸಂಚಾರ ಮಾರ್ಗ ಸುಧಾರಣೆ, ಉಪಯುಕ್ತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ನಗರ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣ ಸುಧಾರಣೆ, ಫ್ಲೈಓವರ್, ಅಂಡರ್‌ಪಾಸ್, ರಸ್ತೆ ಜಂಕ್ಷನ್ ಸುಧಾರಣೆ, ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್, ಸೈಕಲ್ ಟ್ರ್ಯಾಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ಒಟ್ಟಾರೆ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಜೂನ್

2024ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಗತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ-2.5ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-2.5: ಜೂನ್ 2024ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಚಲನಶೀಲತೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ	ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ			ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ (₹ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	
		ಒಟ್ಟು	ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ	ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚ	ಖರ್ಚು
1	ಬೆಳಗಾವಿ	44	40	4	578.50	549.26
2	ಬೆಂಗಳೂರು	15	15	0	516.59	501.86
3	ದಾವಣಗೆರೆ	32	31	1	475.49	369.48
4	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಧಾರವಾಡ	7	7	0	224.40	215.08
5	ಮಂಗಳೂರು	19	8	11	419.21	295.65
6	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	22	20	2	554.42	507.46
7	ತುಮಕೂರು	29	25	4	450.13	402.05
	ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ	168	146	22	3,218.74	2,840.84

ಆಧಾರ: ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳು ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ

ಮೇಲಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 168 ಯೋಜನೆಗಳ ಪೈಕಿ 40ರ (ಶೇಕಡಾ 24) ಪರಿಷ್ಕಾಪಣೆ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿತು.

2.4.1 ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತ ಜಾಲದ ಒದಗಿಸುವಿಕೆ

ನಗರ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಗರ ರಸ್ತೆ ಜಾಲದ ಸುಧಾರಣೆ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ನಗರಗಳ ಎಸ್‌ಪಿಐ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಟೆಂಡರ್ ಶೂರ್¹⁴ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ರಸ್ತೆ ಯೋಜನೆ (ಅಂದರೆ, ಸರಾಗವಾದ ವಾಹನ ಸಂಚಾರ, ಪಾದಚಾರಿ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ಅಗತ್ಯ ಉಪಯುಕ್ತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಏಕೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿರುವ ರಸ್ತೆ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿತ್ತು. ಟೆಂಡರ್ ಶೂರ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಹಲವಾರು ಉಪಯೋಗ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒದಗಿಸುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ದೂರವಾಣಿ, ವಿದ್ಯುತ್, ಒಳಚರಂಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ರಸ್ತೆ ಜಾಲದ ಬಳಕೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿತವಾಗಿದ್ದವು.

ಏಳು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ಡಿಪಿಆರ್‌ಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಎಸ್‌ಪಿಐಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ರಸ್ತೆ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಕೊಳವೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಒಳಚರಂಡಿ ಜಾಲ, ಮಳೆನೀರು ಒಳಚರಂಡಿ, ಉನ್ನತ ಒತ್ತಡದ ವಿದ್ಯುತ್ (ಎಚ್‌ಟಿ) ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡದ ವಿದ್ಯುತ್ (ಎಲ್‌ಟಿ) ಮಾರ್ಗಗಳು, ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಫೈಬರ್ ಕೇಬಲ್ (ಒಎಫ್‌ಸಿ) ಮತ್ತು ಅನಿಲ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್‌ಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಮೇಲಿನ ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಅಗೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-2022ರಲ್ಲಿ

¹⁴ ಟೆಂಡರ್ ಶೂರ್(ನಗರ ರಸ್ತೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಗಳು) ರಸ್ತೆ ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸಾರಿಗೆಗೆ ಭೂಗತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ದರ್ಜೆಯ ಚಲನಶೀಲತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಗರ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಸಿಎಲ್)¹⁵ ಬೆನ್‌ಎಸ್‌ಸಿಎಲ್‌ಗೆ ತಿಳಿಸದೆ ಬಿಬಿಎಂಪಿಯಿಂದ ಪಾದಚಾರಿ ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಸಿಎಲ್‌ನಿಂದ ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಲು/ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಅಗೆಯುವುದು ಎಸ್‌ಸಿಎಂ/ಟೆಂಡರ್ ಶ್ಯೂರ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು (ಪ್ರದರ್ಶನ-2.1 ಮತ್ತು 2.2).

 <p>Latitude: 12.983971 Longitude: 77.587146 Elevation: 934.49±9.48 m Accuracy: 14.65 m Time: 28-09-2022 13:37:03 Note: Race Course Road</p>	 <p>Latitude: 13.896213 Longitude: 75.56678 Elevation: 595.94±1 m Accuracy: 8.1 m Time: 28-10-2022 12:57 Note: Package 1.86 Powered by NoteCam</p>
<p>ಪ್ರದರ್ಶನ-2.1: ಬಿಬಿಎಂಪಿಯಿಂದ ರೇಸ್‌ಕೋರ್ಸ್ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಅಗೆದಿರುವುದು</p>	<p>ಪ್ರದರ್ಶನ-2.2: 24×7 ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಕೆಯುಡಬ್ಲ್ಯೂ ಎಸ್‌ಡಿಬಿಯಿಂದ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಅಗೆದಿರುವುದು</p>

ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅನಾನುಕೂಲತೆ, ಸೈಟ್ ಸವಾಲುಗಳು, ಅಂತರ ಇಲಾಖಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ಇಲಾಖೆಗಳು ತೆರೆದ ಕಂದಕಗಳ ಮೂಲಕ ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿವೆ (ಮಾರ್ಚ್ 2025) ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಏಪ್ರಿಲ್ 2025).

ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಆಗುವ ಅನಾನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಟೆಂಡರ್ ಶ್ಯೂರ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ರಸ್ತೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳ ಹಾಕುವುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಪದೇ ಪದೇ ಅಗೆಯುವುದರಿಂದ ಮುಕ್ತ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗದ ಕಾರಣ ಉತ್ತರವು ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹವಾಗಿಲ್ಲ.

2.4.2 ವಿಶೇಷ ಚೇತನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ರಸ್ತೆ/ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲದಿರುವುದು

ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಗರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ಮಿಷನ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಕಂಡಿಕೆ-2.3 ಮತ್ತು 2.6 ನಿಗದಿಪಡಿಸಿತು. ಎಸ್‌ಸಿಪಿ ತಯಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊರಡಿಸಿದ ನಗರ ಮಟ್ಟದ ಮಾದರಿ ಟೆಂಪ್ಲೇಟ್‌ನ ಕಂಡಿಕೆ-31 ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಚೇತನರ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದನ್ನು ಸಹ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿತು.

ಮೇಲಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ರಸ್ತೆಗಳು/ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಹೀನರಿಗೆ ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಶ ಅಂಚುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಏಳು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳು ಕೈಗೊಂಡ 21 ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ರಸ್ತೆ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ.

¹⁵ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಸಿಎಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಹಳೆಯ ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಅಗದ ರಂಧ್ರವನ್ನು ತುಂಬಲಾಗಿದ್ದು ಅದು ಕಾರಣದಂತಾಗಿದೆ.

ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗ ಕೆಲಸಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಮರು ಜೋಡಣಾ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದ್ದ ರಸ್ತೆಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡ ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳಾಗಿದ್ದು ಏಕರೂಪದ ಸಾಗಣೆ ಅಗಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರವಾದ ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಏಪ್ರಿಲ್ 2025). ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಚೇತನರ ಪ್ರವೇಶ ಸುಧಾರಿಸಿ ಕೈಗಂಬಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಹ ತಿಳಿಸಿತು.

ಐಆರ್‌ಸಿ 103-2012 ನಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವಂತೆ, ಪಾದಚಾರಿಗಳು ವಿವೇಚನಾರಹಿತವಾಗಿ ಹಾದುಹೋಗುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಗಣೆ ಮಾರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಕೈಗಂಬಗಳ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಉತ್ತರವು ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

2.5 ಸಹೋದರಿ ನಗರಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನ

ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಸಹಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಹೋದರಿ ನಗರಗಳ ಉಪಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೆರೆಯನ್ನು (ಅಗ್ರ 20 ನಗರಗಳು) ಬರೇಲಿಯೊಂದಿಗೆ (ಕೆಳ 20 ನಗರಗಳು) ಜೋಡಿಸಿತು. ಫೆಬ್ರವರಿ 2020ರಲ್ಲಿ ಸಹಿ ಹಾಕಲಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ, ನಗರಗಳು ಮಾಸಿಕ ವಿಡಿಯೋ ಸಂವಾದ ನಡೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ 100 ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಪರಸ್ಪರ ನಗರಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಬೇಕು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೇವಲ ಒಂದು ವಿಡಿಯೋ ಸಂವಾದ ನಡೆಯಿತು ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಮಾನ್ಯತೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಗರ ಭೇಟಿಗಳು ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬರೇಲಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಉದ್ದೇಶಿತ ಜ್ಞಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂವಹನಕ್ಕಾಗಿ ವಾಟ್‌ಆಪ್ ಗುಂಪನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಡಿಎಸ್‌ಸಿಎಲ್ ಹೇಳಿಕೆಯು ಎಸ್‌ಸಿಎಂ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದ ಕಾರಣ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹವಲ್ಲವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಜೂನ್ 2024ರಂತೆ ಜಿಯೋ-ಸ್ಟೇಷಿಯಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ (ಜಿಎಂಐಎಸ್) 100 ನಗರ ಶ್ರೇಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ಬರೇಲಿಯ ಶ್ರೇಯಾಂಕವು 86 ರಿಂದ 68ಕ್ಕೆ ಸುಧಾರಿಸಿತು.

